

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Klimaat en milieueffectrapportage

Om de leefomgeving klimaatbestendig te maken is vaak extra ruimte nodig, bijvoorbeeld voor waterberging of stadsgroen. Die ruimte is vaak schaars. Bij het maken van ruimtelijke plannen is het zinvol om de onzekere gevolgen van klimaatverandering op tijd mee te nemen.

In deze factsheet:

- Kan ik met m.e.r. ruimtelijke plannen op klimaatbestendigheid toetsen?
- Zijn klimaatmaatregelen in alle plannen mogelijk?
- Welke informatie moet er in het milieueffectrapport?
- Hoe ga ik om met onzekerheden?

Kan ik met m.e.r. ruimtelijke plannen op klimaatbestendigheid toetsen?

Milieueffectrapportage (m.e.r.) biedt goede mogelijkheden om de onzekere gevolgen van klimaatverandering in beeld te brengen. M.e.r. maakt een integrale afweging mogelijk. Een integrale afweging van klimaatdoelen met andere gebiedsdoelen, zoals natuur, landschap, cultuurhistorie en verbetering van de leefomgeving, maakt m.e.r. geschikt om de effecten van beleidsstrategieën concreet te maken.

Zijn klimaatmaatregelen in alle plannen mogelijk?

Klimaatverandering kan milieuproblemen als een slechte luchtkwaliteit, verzilting, drinkwatertekort, grondwaterdaling en wateroverlast versterken. Bij veel plannen speelt dit en er zijn volop mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen klimaatbestendiger te maken.

Het is daarbij van belang om op verschillende niveaus naar de effecten van klimaatverandering te kijken. Wateroverlast in een wijk kan bijvoorbeeld verminderd worden

door een betere afvoer maar ook door het water buiten de wijk of stad op te vangen en af te voeren.

Het Praktijkboek Ruimte voor Klimaat laat voorbeelden zien van projecten waar klimaatadaptatie in de praktijk wordt gebracht. Het geeft tips en biedt ondersteunende instrumenten voor klimaatbestendig plannen en inrichten.

Welke informatie moet er in het MER?

1. Is adaptatie een factor van betekenis?

Beschrijf welke maatregelen het beste genomen kunnen worden: hoe wordt de kans op schade beperkt en de leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en veiligheid gehandhaafd of vergroot?

2. Hindert het plan maatregelen die later worden genomen?

Van belang is of het voornemen de gevolgen van klimaatverandering eventueel vergroot. Denk aan:

- De gevolgen van een dijkdoorbraak door het bouwen in een voor overstroming kwetsbare, diepe polder.
- De gevolgen van hittestress door het kappen van bomen in steden.
- De gevolgen van wateroverlast door het vergroten van het verharde oppervlak in stedelijk gebied.

3. Locatiekeuze en inrichting

Houd bij de locatiekeuze en inrichting rekening met de eigenschappen van het gebied en de kwetsbaarheid voor klimaatverandering. Sluit bijvoorbeeld aan bij de geïnventariseerde en beoordeelde adaptatie-opties in het Praktijkboek Ruimte voor Klimaat.

Welke maatregelen nodig zijn, is voor rivier- en kustgebieden anders dan voor hoger gelegen delen van Nederland. Ook zijn maatregelen geschikt voor stedelijk gebied mogelijk ongeschikt voor landelijk gebied.

4. Laat ruimtelijke aanpassingen aansluiten bij de doelen uit de nationale adaptatiestrategie

- **Weerstand vergroten**
Om extreme omstandigheden te kunnen weerstaan. Bijvoorbeeld dijken veiliger maken en zee- of landinwaartse kustversterking.
- **Veerkracht vergroten**
Voor snel herstel zodra de omstandigheden weer normaal zijn. Bijvoorbeeld waterberging bij extreme neerslag verbeteren en zoet watertekort bij droogte voorkomen.
- **Aanpassingsvermogen vergroten**
Als de omvang en het tempo van de verandering onzeker is. Bijvoorbeeld landbouw- en natuurdoelen combineren en het beheer van kustgebieden op natuurlijke processen afstemmen.

Bestemmingsplannen Delft Zuidoost

Voor de bestemmingsplannen Delft Zuidoost is parallel aan de m.e.r. een klimaatadaptatiestrategie opgesteld. De strategie bestaat uit een concreet uitvoeringsprogramma en een ruimteclaim. De claim is onderbouwd in het milieueffectrapport en verankerd in de plannen. De maatregelen dragen met name bij aan:

- het vasthouden, bergen en afvoeren van water
- de waterkwaliteit
- de veiligheid tegen overstromen.

Neem zoveel mogelijk no-regret maatregelen. Dit zijn maatregelen die sowieso nodig zijn (dus bij het gunstigste KNMI-scenario) en maatregelen die de moeite waard zijn omdat ze ook andere (niet-klimaatgebonden) doelen dienen.

Maatregelen achter de hand

Omgaan met deze grote onzekerheden vereist risicomanagement. Houd daarom maatregelen achter de hand. Ze kunnen worden ingezet als de effecten zich voordoen. Geef in het besluit aan:

- Wie vergelijkt de voorspelde en daadwerkelijk optredende effecten met elkaar.
- Wie bepaalt of extra maatregelen nodig zijn.
- Wanneer en hoe dat moet gebeuren.

Planningshorizon

Bekijk strategisch ruimtelijk beleid en klimaatverandering in samenhang. De tijdshorizon is een andere dan de planningshorizon van het huidige ruimtelijk beleid. Een gedifferentieerde planningshorizon van bijvoorbeeld 20, 50 en 100 jaar is essentieel om slim om te gaan met investeringen voor een klimaatbestendig Nederland.

Benut onze kennis?

Heeft u een vraag over klimaat en milieueffectrapportage? Bel de helpdesk van de Commissie m.e.r.: 030-2347666 of mail naar kennisplatform@eia.nl.

Aan deze factsheet kunt u geen rechten ontlelen. De informatie is bedoeld als handreiking voor de praktijk. Het bevat geen advies voor individuele situaties.

Hoe ga ik om met onzekerheden?

Onzeker is hoe snel het klimaat verandert en hoe snel en in welke omvang effecten zich voordoen. De Commissie m.e.r. adviseert:

- De mogelijke effecten van klimaatverandering aan te geven op basis van de vier klimaatscenario's van het KNMI.
- Bij het afwegen van de locatie en inrichting van grootschalige, strategische investeringen rekening te houden met het worst-case klimaatscenario.